CONSULTATIE RAADSCOMMISSIE

Consultatie over gemeentelijke begraafplaatsen

Datum: **17 juni 2021**
Initiatief van: college

Aanleiding:
Op 3 juni hebben we u geïnformeerd over de dilemma's en de toekomst voor de gemeentelijke begraafplaatsen. Tijdens deze consultatie vragen we u om ons vraag- en aandachtspunten voor de verdere uitwerking van het beleidsplan, de verordeningen en nadere regels mee te geven.

Bijlagen:
1. Hand-out presentatie beeldvorming 3 juni 2021.
2. Werkversie van het beleidsplan 2021 – 2026 'Gemeentelijke begraafplaatsen Nijkerk'.

In de werkversie van het beleidsplan zijn een aantal aanbevelingen omschreven. Op basis van de consultatie herzien we de tekst en zetten we deze om met de intentie: 'Dit gaan we doen'

Vragen aan u:
We vragen u om ons vraag- en aandachtspunten mee te geven voor de verdere uitwerking van het beleidsplan, nadere regels en verordening(en) voor de gemeentelijke begraafplaatsen. Onze vragen zijn hieronder omschreven. U vindt de nadere toelichting in addendum 1.1 tot en met 5.1.

1. Herkent u zich in de omschrijving van de begraafcultuur en visie voor de gemeentelijke begraafplaatsen?
2. Hoe denkt u over de uitbreiding die nodig is om de capaciteit op de begraafplaatsen in Nijkerk en Nijkerkerveen te waarborgen?
3. Hoe denkt u over ons voorstel om in te zetten op variant 1 'Basis op orde', en deze richting verder uit te werken naar een raadsvoorstel? Dit betekent dat we de 1+ variant in samenwerking met de gemeenschap realiseren.
4. Hoe denkt u over het scenario om binnen een termijn van vijf jaar een kostendekkende exploitatiebegroting te realiseren?
5. Hoe denkt u over ons voorstel om rechthebbenden, van graven waarmee we in het verleden een graftermijn van onbepaalde tijd hebben afgesproken, te verplichten om mee te betalen aan het onderhoud van de algemene voorzieningen op de begraafplaats?

1.1 Begraafcultuur en visie voor de algemene begraafplaatsen
Tijdens de beeldvorming hebben we u geïnformeerd over de begraafcultuur. Een korte omschrijving is opgenomen in de hand-out van de presentatie (bijlage 1). We verwachten dat we deze cultuur de komende vijf jaar behouden. Dit betekent dat de meeste mensen ervoor kiezen om begraven te worden in een particulier graf (90%). Het is mogelijk dat geleidelijk meer mensen kiezen voor crematie. Hierdoor kan de vraag naar een asbestemming op de begraafplaats toenemen.

We hebben de begraafcultuur onder andere vertaald naar vier kernfactoren: 'Nabij, Kwaliteit, Service, en Betaalbaar'. Deze factoren stellen we centraal bij de verdere uitwerking van het beleidsplan. U vindt een omschrijving in paragraaf 2.1 van de bijgevoegde werkversie van het beleidsplan.

2.1 Inzet op capaciteit vergroting
Uit de capaciteit-berekening blijkt dat in 2038 een capaciteit-probleem ontstaat voor het doen begraven in een particulier graf. In 2057 ontstaat een probleem voor het doen begraven in een algemeen graf. Het meest urgent is de situatie op de begraafplaats in Nijkerkerveen. Daar verwachten we in 2030 een capaciteit-probleem.

We stellen voor om de uitbreidingslocatie in Nijkerkerveen op korte termijn in te richten en begraven mogelijk te maken. Hierbij kunnen de faciliteiten voor de begraafplaats in Nijkerkerveen vergelijkbaar worden ingericht met de andere begraafplaatsen in Nijkerk. Dit betekent dat er aandacht wordt gegeven aan een gedenkboom voor prematuur geborenen, eigen plek voor kindergraven en asbestemming. Daarnaast adviseren we om op de begraafplaats in Nijkerk het gedeelte tegen de begraafplaats van de katholieke kerk gereed te maken voor begraven.

U vindt een verdere omschrijving in paragraaf 2.5 en hoofdstukken 3, 4 en 5 van de bijgevoegde werkversie van het beleidsplan.

3.1 We houden de basis op orde
Dit betekent dat we trots zijn op wat we hebben en vooral inzetten op het uitvoeren van groot onderhoud, en de maatregelen die nodig zijn om voor de toekomst capaciteit te houden. Hierdoor houden we begraven in de nabijheid van de kernen mogelijk, behouden we de kwaliteit en verbeteren we onze processen voor de administratie en facturering. Op deze manier zorgen we voor extra inkomsten en houden we begraven op de begraafplaats betaalbaar.

Dit betekent dat we extra wensen samen met de gemeenschap uitvoeren. Hiervoor zoeken we samenwerking met andere partijen zoals historische vereniging of uitvaartondernemers. Deze extra wensen zijn onder andere:
- Historische wandeling over de begraafplaats.
- Een openbare toiletvoorziening.
- Rollators en rolstoelen die beschikbaar zijn voor algemeen gebruik.

U vindt een omschrijving van de varianten in paragraaf 8.1 van de werkversie van het beleidsplan. De onderbouwing vindt u in de voorgaande hoofdstukken van het beleidsplan.

4.1 In vijf jaar toewerken naar een kostendekkende exploitatiebegroting.
Voor dit beleidsplan zijn we ervan uitgaan dat we de ambitie voor een 100% kostendekkende exploitatie handhaven. Op dit moment is de werkelijke exploitatiebegroting niet kostendekkend. Dit betekent dat we een aantal maatregelen voorstellen om dit te herstellen.

Om te komen tot een kostendekkende exploitatie zijn we er als basis van uitgegaan dat we vooral kijken naar de mogelijkheden om de inkomsten te verhogen. We stellen in ieder geval voor om de volgende maatregelen te nemen:
- Het tarief voor het onderhoudsrecht van algemene en particuliere graven met 15% verhogen. De begraafplaatsen zijn goed onderhouden (niveau A) en de huidige tarieven voor het onderhoudsrecht zijn laag ten opzichte van omliggende gemeenten.

- De tarieven voor het onderhoud van urnennissen en urnengraven met 75% verlagen en geen onderhoudstarief te rekenen voor het onderhoud van het verstrooien van as. Met deze maatregel maken we asbestemmingen aantrekkelijker. Dit sluit aan bij de huidige ontwikkelingen.
- De tarieven voor het begraven op het oude deel van de begraafplaats in Nijkerk te verhogen. Reden hiervoor is dat het begraven op dit deel van de begraafplaats een grotere inspanning kost dan op de overige delen.
- De inzet van de egalisatie-reserve behouden. Deze loopt zoals begroot tot en met 2024.
- Jaarlijks ongeveer € 30.000,- bijdragen vanuit het IBOR-budget.

Om vervolgens te komen tot een kostendekkende exploitatie is een algemene legesverhoging nodig. We zien drie mogelijke scenario's om deze verhoging uit te voeren. Op basis van de onderstaande onderbouwing stellen wij voor om uit te gaan van het tweede scenario. We horen graag wat u daarvan vindt.

Beschrijving en onderbouwing van drie scenario's met betrekking tot kostendekking
Scenario 1: Direct een kostendekkende exploitatiebegroting realiseren. Dit betekent dat we de leges in 2022 met 27% verhogen. Overwegingen: De kans bestaat dat in 2028 de inkomsten groter zijn dan de uitgaven. Daarnaast kunnen de lasten voor rechthebbenden en belanghebbenden te hoog worden. Dit kan tot gevolg hebben dat het aantal begravingen afneemt.
Scenario 2: In een periode van vijf jaar toewerken naar een kostendekkende exploitatiebegroting. Dit betekent dat we: - De leges in 2022 met 10% verhogen. - De tarieven in 2023 – 2026 jaarlijks verhogen met 2%. - Het resterende tekort jaarlijks aanvullen (gemiddeld € 80.000,- per jaar). Overwegingen: We verwachten dat de exploitatie rond 2028 kostendekkend is. Het risico bestaat dat in 2031 de inkomsten groter zijn dan de uitgaven. We verwachten echter dat deze kans niet zo groot is. Rond deze periode neemt het aantal begravingen af wegens daling van het sterftecijfer (zie ook paragraaf 2.2 werkversie beleidsplan). Daarnaast zijn de leges en inkomsten beheersbaar, we kunnen indien nodig tussentijds bijsturen.
Scenario 3: In een periode van tien jaar toewerken naar een kostendekkende exploitatiebegroting. Dit betekent dat we: - De leges eenmalig in 2022 met 10% verhogen. - Het resterende tekort jaarlijks aanvullen (gemiddeld € 100.000,- per jaar). Overwegingen: Dit scenario is voor rechthebbenden en belanghebbenden het meest voordelig. In 2026 besluiten we opnieuw over het beleid van de begraafplaatsen.

5.1 Rechthebbenden, van graven waarmee we in het verleden een graftermijn van onbepaalde tijd hebben afgesproken, betalen mee aan het onderhoud van de algemene voorzieningen op de begraafplaats.

Op begraafplaatsen in Nijkerk en Hoevelaken zijn meer dan 2.000 graven die we in het verleden voor onbepaalde tijd hebben uitgegeven. Rechthebbenden betaalden in deze tijd niet mee aan het onderhoud van de algemene voorzieningen van de begraafplaats. Het onderhoud van de huidige voorzieningen van de begraafplaats, is niet te vergelijken met het onderhoud van de begraafplaats destijds. Daarom onderzoeken we of we deze rechthebbenden kunnen verplichten om mee te betalen aan het onderhoud.

Is dit haalbaar en gaan we deze richting op, dan kunnen we ontdekken dat er voor een aantal graven geen rechthebbenden meer bekend zijn. Na het doorlopen van de procedures vervalt het recht van deze graven aan de gemeente. De gemeente kan deze graven vervolgens in stand houden, bijvoorbeeld als het een bijzonder graf is, of ruimen en opnieuw uitgeven.

Vervolg

We consulteren aangrenzende eigenaren van de uitbreidingslocatie in Nijkerkerveen, de katholieke kerk en uitvaartondernemers voor 17 juni. Vervolgstappen zijn:

- September 2021: besluit college.
- Oktober 2021: raadscommissie en besluitvorming door de gemeenteraad.